

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 119/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a jeho prípisom č. 50260/2015-61/D/632 z 11. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) a jeho prípisom č. 50260/2015-61/D/632 z 11. januára 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol (spolu s ďalšími dvomi obžalovanými) Okresným súdom Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 160/2005 trestne stíhaný pre pokračovací trestný čin krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 247 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. c) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), pokračovací trestný čin poškodzovania cudzej veci formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 257 ods. 1 Trestného zákona, pokračovací trestný čin porušovania domovej slobody formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 238 ods. 1 a 3 Trestného zákona a pokračovací trestný čin lúpeže formou pomoci podľa § 10 ods. 1 písm. c) k § 234 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, ktorých sa mal dopustiť celkovo šesťnástimi skutkami.

3. Uznesením sp. zn. 1 T 160/2005 z 8. marca 2013 okresný súd podľa § 231 ods. 1 zákona č. 141/1960 Zb. o trestnom konaní súdom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s použitím § 223 ods. 2 a § 172 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku trestné stíhanie sťažovateľa (a ďalších dvoch obžalovaných) zastavil, a to z dôvodu, že v danej trestnej veci boli splnené všetky zákonné podmienky pre zastavenie trestného stíhania, keďže trest, ku ktorému mohlo trestné stíhanie viesť, bolo celkom bez významu popri treste, ktorý pre iný čin už bol právoplatne uložený (v prípade sťažovateľa vo výmere 20 rokov).

4. Proti uvedenému rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal okrem ďalšieho obžalovaného aj sťažovateľ sťažnosť, ktorú spojil so žiadosťou o navrátenie lehoty na podanie opravného prostriedku podľa § 61 ods. 1 Trestného poriadku s odôvodnením, že v uznesení o zastavení trestného konania nebol v súlade s ustanovením § 172 ods. 5 Trestného poriadku výslovne poučený o tom, že v takto zastavenom konaní sa pokračuje, ak obvinený vyhlási do troch dní od oznámenia mu tohto rozhodnutia, že na prejednaní veci trvá.

5. O opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 To 97/2014-2989 z 24. februára 2015 tak, že ho podľa § 148 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietol ako podaný neoprávnenou osobou, keďže proti napadnutému uzneseniu o zastavení trestného stíhania môže podať podľa § 231 ods. 2 Trestného poriadku sťažnosť iba prokurátor. Zároveň krajský súd v odôvodnení označeného rozhodnutia poznamenal, že o žiadosti o navrátenie lehoty nebol dôvod rozhodovať, keďže sťažovateľ nebol osobou oprávnenou na podanie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a z toho dôvodu nemohol ani zmeškať lehotu na jej podanie. Druhostupňový súd sťažovateľa taktiež inštruoval, že je zrejmé, že poučenie o možnosti urobiť vyhlásenie podľa § 172 ods. 5 Trestného poriadku sťažovateľovi nebolo dané, preto môže podať okresnému súdu žiadosť o navrátenie lehoty na podanie vyhlásenia podľa tohto zákonného ustanovenia spojené so súčasne urobeným vyhlásením, že na prejednaní veci trvá, a to s tým, že tak môže urobiť do troch dní, odkedy mu bude doručený rovnopis aktuálneho uznesenia krajského súdu (č. k. 2 To 97/2014-2989 z 24. februára 2015).

6. Sťažovateľ uplatnil postup špecifikovaný krajským súdom a podľa § 172 ods. 5 Trestného poriadku urobil pred okresným súdom vyhlásenie, že na prejednaní veci vedenej pod sp. zn. 1 T 160/2005 trvá, na základe čoho bolo v trestnom stíhaní pokračované a vo veci rozhodnuté rozsudkom č. k. 1 T 160/2005-3015 z 5. augusta 2015, ktorým okresný súd uznal sťažovateľa (a ďalších dvoch obžalovaných) vinnými zo spáchania stíhaných skutkov. Tresty im však vzhľadom na znenie ustanovenia § 227 Trestného poriadku uložené neboli.

7. Proti rozsudku okresného súdu z 5. augusta 2015 sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom do podania sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté nebolo.

8. Zo sťažnosti podanej ústavnému súdu ďalej vyplýva, že 11. decembra 2015 sťažovateľ podal ministerstvu podnet na podanie dovolania ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1 T 160/2005-2753 z 8. marca 2013, ktorým bolo konanie zastavené. Podnet odôvodnil svojím presvedčením, že došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i)

zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „nový Trestný poriadok“), ktorý mal byť daný tým, že „*pokiaľ okresný súd rozhodol uznesením... o zastavení trestného stíhania pre jeho neúčelnosť, možno uznesenie považovať za nezákonné z dôvodu porušenia zákona v neprospech sťažovateľa tým, že súd nepoužil ust. § 35 ods. 3, resp. § 37 Tr. zák... ktoré je kogentné*“. Ministerstvo prípisom č. 50260/2015-61/D/632 z 11. januára 2016 podnet sťažovateľa odložilo s odôvodnením, že „*konanie nie je... doposiaľ právoplatne ukončené*“ a „*Ministerstvo spravodlivosti... zo zákona nie je oprávnené zasahovať do konania a rozhodovania súdov v neskončených veciach*“.

9. Sťažovateľ je presvedčený, že ministerstvo svojím postupom a označeným prípisom porušilo jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie, keďže je toho názoru, že „*... právny názor ministerstva... je absolútne nesprávny pri správnom použití ustanovenia § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. (zák. č. 301/2005 Z. z.). Ustanovenie § 368 ods. 2 písm. c) Tr. por. pripúšťa dovolanie vždy proti právoplatnému uzneseniu o zastavení trestného stíhania. Pokiaľ teda ministerstvo odložilo podnet... na podanie dovolania z dôvodu, že vo veci samej bude ešte rozhodovať o odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu Krajský súd Trenčín, tak ide celkom zjavne o svojvoľné rozhodnutie ministerstva.*“.

10. Podľa názoru sťažovateľa v jeho „*prípade po tom, ako súd zastavil trestné stíhanie... podľa § 231 ods. 1 s poukazom na § 223 ods. 2 a § 172 ods. 2 písm. a) Tr. por..., už zákon neumožňoval urobiť vyhlásenie podľa § 172 ods. 5 Tr. por... Ak teda súd na základe takéhoto vyhlásenia vykonal hlavné pojednávanie a vo veci meritórne rozhodol rozsudkom... išlo o zmätočné konanie.*“. Sťažovateľ tvrdí, že „*Pokiaľ ust. § 223 ods. 2 Tr. por... používa v normatívnom texte odkaz na ust. § 172 ods. 2 alebo ods. 3 Tr. por., ide iba a len o odkaz na dôvody, pre ktoré možno zastaviť trestné stíhanie vo fáze súdneho konania. Rozhodne však nemožno z dikcie ust § 223 ods. 2 Tr. por. vyvodit' oprávnenie obžalovaného urobiť vyhlásenie podľa § 172 ods. 5 Tr. por. o tom, že obžalovaný trvá na prejednaní veci.*“.

11. Sťažovateľ uvádza, že „*Pokiaľ súd rozhodne vo fáze hlavného pojednávania, resp. mimo hlavného pojednávania o zastavení trestného stíhania pre neúčelnosť, súd využívajúc svoju diskrečnú právomoc rozhodol vo veci samej meritórnym rozhodnutím a toto nemožno napadnúť ani sťažnosťou obžalovaného a už vôbec tu nemožno urobiť vyhlásenie podľa § 172 ods. 5 Tr. por.. Preto meritórne rozhodnutie súdu o zastavení trestného stíhania možno napadnúť len prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku a nemožno ho zmeniť v rámci prebiehajúceho odvolacieho konania.*“.

12. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 50260/2015-61/D/632 týkajúcom sa vybavenia jeho podnetu k podaniu dovolania upovedomením z 11. januára 2015 porušené bolo.

2. Upovedomenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o vybavení podnetu [REDAKOVANÉ] k podaniu dovolania sp. zn. 50260/2015-61/D/632 z 11. januára 2015 sa zrušuje a vec [REDAKOVANÉ] mu vracia na nové konanie.“

13. Sťažovateľ v sťažnosti požiadal aj o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a túto žiadosť odôvodnil nemajetnosťou a zlou finančnou situáciou, keďže sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody.

II.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

16. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti

alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

19. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom ministerstva a jeho prípisom č. 50260/2015-61/D/632 z 11. januára 2016, ktorým bol odložený podnet sťažovateľa na podanie dovolania ministrom spravodlivosti.

20. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

22. Sťažovateľ sa svojím podnetom domáhal podania dovolania ministrom spravodlivosti, a to z dôvodov, v ktorých videl naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) nového Trestného poriadku.

23. Ministerstvo podnet sťažovateľa napadnutým prípisom č. 50260/2015-61/D/632 z 11. januára 2016 odložilo s odôvodnením, že trestné konanie nebolo dovtedy skončené a v takýchto prípadoch nie je oprávnené zasahovať do konania a rozhodovania všeobecných súdov.

24. Sťažovateľ je presvedčený, že právny názor ministerstva je absolútne nesprávny, keďže ustanovenie § 368 ods. 2 písm. c) nového Trestného poriadku pripúšťa dovolanie vždy proti právoplatnému uzneseniu o zastavení trestného stíhania. Odloženie podnetu ministerstvom sťažovateľ považuje za „*svojvoľné rozhodnutie ministerstva*“.

25. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné (napr. II. ÚS 357/06, IV. ÚS 323/07). Podnet na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku nie je opravným prostriedkom a z hľadiska trestného práva procesného ho možno považovať iba za informáciu ministrovi spravodlivosti ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na úvahe ministra spravodlivosti posúdiť a rozhodnúť, či na základe podnetu strany v konaní alebo na základe iného podnetu podá alebo nepodá dovolanie (táto úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené). Podanie podnetu na podanie dovolania nemôže mať preto charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (m. m. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04).

26. Sťažovateľ v danej veci ako podnecovateľ mal právo len na to, aby sa ministerstvo jeho podnetom zaoberalo, náležite sa s ním vysporiadalo a o spôsobe jeho vybavenia ho vyrozumelo.

27. Z napadnutého prípisu č. 50260/2015-61/D/632 z 11. januára 2016 jasne a zreteľne vyplýva, že ministerstvo nenadobudlo presvedčenie o splnení podmienok na podanie dovolania ministrom spravodlivosti v prípade sťažovateľa a jednoznačne deklarovalo dôvod tohto svojho presvedčenia, ktorým bolo dovtedy neskončené dotknuté trestné konanie. Logicky vyznieva konštatovanie ministerstva o nemožnosti jeho zasahovania do konania a rozhodovania všeobecných súdov v neskončených veciach, keďže stále pretrváva existencia reálnej, sťažovateľovi priamo dostupnej možnosti v rámci prebiehajúceho konania na druhom stupni domáhať sa odstránenia ním namietaných skutočností priamo konajúcim všeobecným súdom.

28. Ústavný súd v postupe a právnom názore ministerstva v súvislosti s posudzovaním podnetu sťažovateľa na podanie dovolania nenachádza svojvôľu a ani ústavne nekonformný výklad alebo aplikáciu ustanovení § 368 ods. 1 a 2 nového Trestného

poriadku tak, ako to tvrdí sťažovateľ. Závery prijaté ministerstvom neodporujú zneniu, zmyslu ani účelu označených ustanovení procesnoprávneho predpisu. V napadnutom prípise ministerstvo netvrdí, že by proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania nebolo možné podať dovolanie, iba sťažovateľovi oznámilo, že v jeho veci tak neurobí, a čo je podstatné, svoj verdikt dostatočne presvedčivo odôvodnilo.

29. Z uvedených dôvodov ministerstvo nemohlo odložením podania, t. j. jeho neakceptovaním, spôsobiť namietané porušenie označených práv sťažovateľa. Sťažovateľ, ako už bolo uvedené, mal právo len na to, aby sa ministerstvo jeho podnetom zaoberalo, náležite sa s ním vysporiadalo a o spôsobe jeho vybavenia ho vyrozumelo, k čomu v tejto veci došlo spôsobom, ktorý nemožno označiť za arbitrárny alebo ústavne neakceptovateľný (napr. III. ÚS 214/2010).

30. V dôsledku uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

31. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy).

32. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takejto žiadosti vyhovie, ak to odôvodňujú osobné, majetkové a zárobkové pomery žiadateľa a ak nejde o zrejmé bezúspešné uplatňovanie nárokov na ochranu ústavnosti. Ústavný súd v tomto prípade upustil od rozhodovania o tejto žiadosti z dôvodov procesnej ekonómie, pretože ani prípadné odstránenie uvedeného nedostatku by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto sťažnosti, než je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2017